

**Семенець А.О., д.е.н., доц.
Харківський торговельно-економічний інститут
Української інженерно-педагогічної академії**

МІЖНАРОДНИЙ АУДИТ У КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН, МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ, МІЖНАРОДНОГО МАРКЕТИНГУ

Міжнародні економічні відносини, міжнародний бізнес, міжнародний маркетинг нині є об'єктивною та необхідною складовою людської діяльності у світовому масштабі. Необхідною інформаційною, контрольною складовою, яка органічно притаманна ринковим відносинам, одним із інструментів ринку є аудит. Міжнародний аудит у свою чергу є інформаційною та контрольною складовою для міжнародних економічних відносин, міжнародного бізнесу, міжнародного маркетингу. Природний і зрозумілий зв'язок міжнародного аудиту та міжнародного менеджменту, міжнародного маркетингу.

У реальних умовах майже всі великі економічні рішення, а на міжнародному рівні тим паче, приймаються на основі аудиторської, маркетингової інформації. Ціна аудиторської та маркетингової інформації вкрай висока, що ставить відповідні вимоги до якості, достовірності, своєчасності аудиторської та маркетингової інформації, якості бухгалтерського обліку та маркетингу (у тому числі й міжнародного). У сучасній економічній історії існує чимало прикладів, коли неякісний аудит, прийняті рішення на основі недостовірної неякісної аудиторської інформації, призводили до фатальних наслідків світового масштабу (світових економічних криз) [1].

У сучасних умовах склалася ситуація, коли світовим ринком аудиторських послуг володіє *de facto* «Велика четвірка» у складі: Deloitte, PricewaterhouseCoopers, Ernst & Young Global Limited, KPMG. Говорити про їхню національну приналежність, на нашу думку, не варто, проте, *de jure* три з цих компаній вважаються англо-американськими, одна – голландська. Загальна чисельність співробітників (станом на 2019 рік) становила близько 1,1 млн осіб. Сумарні доходи за 2020 рік – 157 млрд дол, у тому числі (млрд дол): Deloitte – 47,60; PricewaterhouseCoopers – 43,03; Ernst & Young Global Limited – 37,20; KPMG – 29,22. Структура доходу: 57 млрд дол – аудиторські послуги; 100 млрд дол – консалтингова діяльність. Число офісів цих компаній у всьому світі налічується понад три тисячі, у тому числі, у PricewaterhouseCoopers – близько 770 офісів у 158 країнах. Офіси мають статуси: «національних юридичних осіб», «резидентів», «філій компаній-резидентів» [2].

У різних країнах світу проти цих компаній ведуться судові процеси, проводяться розслідування, висувуються звинувачення. Порухення цих компаній можна звести до наступного:

- 1) шпигунство, насамперед економічне – у своїх інтересах, на користь клієнтів, проти конкурентів, з метою шантажу;
- 2) фальсифікації – видача викривленого, недостовірного аудиторського звіту, що не відображає реального стану справ;

3) покривательство – приховування виявлених під час перевірки порушень, які мають кримінальний характері та неприйняття термінових необхідних заходів;

4) крадіжка інформації – передача отриманої від клієнтів інформації конкурентам, іншим особам та структурам з метою отримання доходу;

5) інспірування – поряд з аудиторськими послугами клієнту пропонуються консультації з метою мінімізації оподаткування, використовуючи недосконалість (неоднозначне тлумачення) законів.

Подібна ситуація на міжнародному ринку аудиторських послуг уможлиблює такі ситуації, як з Enron (США); Wirecard AG (Німеччина) та багато інших, чим суттєво збільшуються ризики ведення міжнародного бізнесу та маркетингу.

На нашу думку, необхідний комплекс заходів на міжнародному та національному рівнях з метою зміни положення, що склалося на краще. Одним із напрямків може стати розвиток внутрішнього аудиту, внутрішнього контролю [3, 4], маркетингових систем.

Список використаних джерел:

1. Семенець А. О. Якість аудиту: до проблеми уточнення поняття. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2021. № 4(39). С. 156–166.

2. Катасонов В. «Большая четвёрка» или Экономическая разведка против всего мира / Фонд стратегической культуры (2021). URL: <https://www.fondsk.ru/news/2021/04/30/bolshaja-chetverka-ili-ekonomicheskaja-razvedka-protiv-vsego-mira-53479.html>.

3. Семенець А. О. Методологія внутрішнього аудиту в системі управління торговельними підприємствами : автореф. дис. ... докт. екон. наук : 08.00.09. Харків, 2019. 42 с.

4. Семенець А. О. Внутрішній контроль та система внутрішнього контролю в контексті міжнародного бізнесу: формалізація дефініцій. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. 2021. № 1, вип. 9. С. 386–397.